

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve:
Egy évre 10 ft. — kr. 1/2 évre 2 ft. 50 kr.
Fél évre 5 — Egyes szám 10 —
Előfizetési pénz s minden közlemény
Főpénz: Veszprém-útsz. földszint
a szerkesztésbe bérmentve küldendők.

Előfizetheti helyben:

Telegr. K. Lajos könyvkereskedésben s a szerkesztésnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

Hirdetési díj:

Ötásbás petitorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több
izbeli hirdetések, alku szerint a leg-
olcsóbb árért.
Bélyegdíj: minden beiktatásért külön
30 kr.
„Nyilt-tér”-en megjelenő közlemény öt-
hásbás sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentlenül beküldött kéz-
iratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy-
szintén kéziratok sem adhatnak vissza.

Vidéki élet.

Földes, november 2.

Tisztelt szerkesztőség! A helybeli újonnan épített ref. iskola javára a fiatalok által rendezett zárkóról táncestély sok résztvevő jelenlétében tegnap este tartott meg: a midőn is örömmel tapasztaltuk, hogy nemcsak a helybeliek, hanem a környékről is számosan jelentek meg e nemes cél támogatására.

A helygöszorú díszel közl. megemlékezők: Balázs Boriska, Bakos-nóvrek, Bogdány-nóvrek (Furtáról), Kállay Marika, Krauczy Ferencné, Krauczy Sándorné (B.-Ujfalvból), Ludán Lajosné (Nádudvarról), Nagy Jolán és Szokolay Erzsike (Püspök-Ladányból), Papp Ida, Rózsa Jakabné, Szöllösy Imréné, Ványi Erzsike és Zákány Pirokska stb.

A kedélyes mulatságnak a reggel vetett végét. Ez alkalommal nem mulaszthtuk el a rendezőségnek tapintatosságáért és fáradságáért őszinte köszönetünket kifejezni.

K. y. L. l. P. r.

Külföld.

A belgrádi hivatalos lap fejedelmi kéziratos tesz közzé, melyben Risztics miniszterelnöknek egészségi szempontból, kért fölmérésre elfogadtatik, s úgy ó valamin az egész kabinet dispozióba helyeztetik. — Az új kabinet következőleg állított össze: a senatus elnöke Marizovics miniszterelnök s külügyér, Zenics igazságügyér, Zunic belügyér, Portius had-, Magazinovics közlekedés-, Majtovics pénzügy-, Krisztics konstantinápolyi köv., kultus miniszterrel lett. Risztics miniszterelnöknek a fejedelmi sajtókezű levelében köszönte meg az ország-nak tett szolgálatait.

Mac-Mahon a jobboldali képviselőkkel következőkben egyezett meg: Mac-Mahon elnöki hatalma meghosszabbíthatik hosszú időre, a nemzetgyűlés összeülése után a tárgyhban sürgősségi indítvány nyújthatik be, az indítvány elfogadása után Mac-Mahon által új kabinet alakíttatik s a kormány konzervatív elterjesztési vétetnek tárgyalás alá. A baloldal egyhangú elhatározta, hogy az ülésszak megnyitására rögtön interpellálják fogja a miniszteriumot, a monarchistákkal szemben követett magatartása miatt.

Trianonban a Bazaine-pör letárgyalása mindelőbbre halad. Az újabb tárgyalások sokkal igazmasabbak, mint voltak az elsők. Közélebb egy tengerészítést hallgattak ki, ki Eugénia császármétit titkos missióval küldetett Bazaine-hoz. Ez azzal menti magát, hogy csak az élelmiszerek kitudakolása a céljából küldetett Metzbe: később azonban kiderült, hogy azoknál-vill egy spanyol nyelven írt magánleveli is volt nála, melyet szintén a császárné írt Bazaine-hez. E levelét egy Baumont nevű ezredesnél van. Noques tengerésztit meg ezüvel meg nem ért véget. Kihallgattak még ezüvel egy Mich nevi munkást is, ki szintén titkos sürgönyvel küldetett Thionville-ből Metzbe, de az sőgor-asszonyok és pénköri replikája oly komikus-an adja elő kalandjait, hogy az összes hallgatóság, a bírakat sem véte ki hangos kacajában tör ki. — Közélebb Thionville akkori parancsnoka, Turnier ezredes fog kihallgatattani.

Színhazi szemle.

Legújabb dráma, itt először! E hangzatos színlapi frázis nem sok közönséget gyűjtött tegnap b. Jósika Kálnán „Salome” című 5 felvonásos drámájára.

A darab meséjét Szerző — mint köztudomású dolog — az Ebergyényi-Chorinszkiéle mérgezési esetből kölcsönözte, csak hogy a darab Francziországban játszatik le s más személyek által.

Ime a tartalom. Dumelin marquisnak (Horváth V.) és nejének Agnesnek (Foltényiné) van egy fiók a hadseregben, Gaszton (Mán-

me) gláundják, hogy min nyugszik a szörny. No ez az egyszer gyönyörűen fog repülni.

Mindhárman a dologhoz láttak most. A szikla sok oldalcsusszal birt s ezeken nyugodott a talaj néhány kiálló pontján: közé-közbe sok mélyedés volt a talajban s így kényelmesen járhatnak-kelhetek a szikla alatt.

— Adja ide még egyszer a botot, Sommers ur! Látom már, hogy rit tartja — ugy! ... no most indul! — — — vissza, vissza, vissza fiúk!

A szikla gyöngén megmozdult: mindhármán visszahúzódtak — de a végzetes és nem következett még be.

— Ah, tisztában látom már, hol van a támpont. Még egy lökést, urak. ... vissza!

Mindhárman hátra ugrottak. Irtózatossá dörrenés következett be: a szikla elkezdett remegni, mintha a föld indult volna meg alatta — köröskörül iszonyu porfelhő szállott fel s a közönséget szikláról-sziklára ugrott, döngve, döbörögve s mindent, mihet ért. törve, zuzva...

— Hurráh, Darby, leessett! — Kiáltá Sommers.

De Darby elhálványult. — Ah, Sommers, hol van Tandynek?!

(III. rész köv.)

hívhatja. Ami ugymond, a teendők napi rendjén van folyvást, azaz hogy a párt minden alkotmányos eszközökkel folytonosan odahasson, hogy elveinek többséget szerezzen. Szólok nem kecsesgeti magát azzal, hogy a baloldali program, melynek lényegét a bihari öt pont képezi, rendes viszonyok között minden pontjában egyszerre érvényesíthető legyen, s ennél fogva azoknak egymásután érvényesítését is a hazára nézve áldásosan tartaná: azonban nem hajlandó azok bármelyikéről még a párt lehető kormányrajtusa esetében is lemondani; mert az ország önállása, s annak garanciája Ausztria irányában, oly feltétel, melyről lemondani soha sem szabad, és ha mint alkotmányos nemzeti élni akarunk, nem lehet. A többség elnyerésére pedig nem csak czélszerűnek, de szükségesnek tartja, hogy az egyes baloldali árnulatok a nagy cél érdekében összekoedjanak, mint a bihari öt pont teljes kielégítő alap, mely a baloldali árnulatok minden elvi áldozat nélkül egyesülhetnek.

Kórházigy Debreczenben.

(*) Sok javítani valók van még itt is, ott is városunkban. Lassanként — igaz — foltoztunk is, a hol lehet, de bizony újítani is kellene már.

A kórházigy már évek óta feljár, mint egy kisérlet, a „kegyes óhajtasok” sirjából. De hasznatlan. Régi az eszme, hogy csinálni kell Debreczen város méltóságához illő kórházat. Azonban beszédnek csak annyi haszna volt, hogy a papirforgasztást cölögette, de az ügy előhaladására nézve semmi jótékony hatással nem volt.

Pedig siralmas állapotban van már az a városi kórház ott a kadasutca végén, s aztán meg nincs is az a mai kor kívánalmait szerint berendezve. A jó kórház oly szükséges, mint a mindennapi kenyér. Rend s a leghumánusabb felügyelet kell oda. Mert hiszen borzalommal hallottuk, még pedig biztos forrásból a nyáron is, hogy egy ifuról, midőn ez már jobblétre szenderült, lezuhattak a fehér ruhát, s ellopták néhány forintját. Az irgalmatlanság s a felügyeleti hiányosságok több képe ez.

De hiszen, nem is szükséges talán, hogy terjedelmesebben bizonyítgassuk a czélszerűen ellátott kórház szükségét. Megteszi ez emberbaráti kötelességet a hivatalos orvosi jelentés is minden évben.

Fontosabb kérdés az, honnan vegyünk pénzt? Mert bizony minden vállalat megindulásának első feltétele — az anyag. Legelső alap erre nézve természetesen a meglevő kórház tőkéje. De menjünk tovább. Mind a jelenlegi, mind a régi városi tisztikar — mint igen jól tudjuk — büntetés-pénzüll külföldről czímen nagyobb összegre menő pénzt szedtet már be az ügyes-bajos felektől. Azt hisszük, ez összegben van olyan rész is, mely épen e célra volt számla.

Azonban nem szólnak erről soha a hivatalos jelentések, nem láttuk még sehol, hogy ezek hova fordítottak. Azt kell tehát hinnünk, hogy e pénzek kamatos kamattal együtt épségben megvannak.

Nem kívánunk félreértetni. E tárgy emlegetése nem akar távolról sem gyanúsítás lenni: mert hiszen a gyanúsítás alapul valami tudomással kellene bérni, mi pedig épen azt sürgetjük, hogy adjanak már felvilágosítást az ügyről, s ne tartsák véka alatt a gyertyát.

E pénzbel nem kevés összeg juthatna a kórházra.

A szükség egybíránt teremteti szokott forrásokat is. S egyáltalában nem tehetjük fel, hogy Debreczen ne tudna kórházat csinálni.

Csak akarat s ügybizalom kell ahoz. Mert ez teremtő erővel bír. Ha talán még a jelenben sem lehetne itt a munkához fogni, akkor legalább az előmunkálatokat kellene megkezdeni. Az ügy ugy sem szenvedhet már sokáig halasztást.

Ez is jobb későn, mint soha.

— A selmeczi főbányagróf hivatal és diósgyőri bányagazgatóság Selmezen székely m. k. bányagazgatóság alatt egyesítettett, s e bányagazgatói állásra miniszteri tanácsosi címmel és ranggal Péch Antal nevezetett ki. Báró Mednyánszki Sándor főbányagróf pedig ez állásától felmentetett.

— Keleti nyelvek Budapesten. (A hivatalos lapból.) Ő es: és Ap. kir. Felsége a vallás- és közoktatási magy. kir. miniszter előterjesztésére elvileg megengedni méltóztatott, hogy Budapestre a keleti nyelvek előadására, a budapesti tudomány-egyetemen szeminaryum állíttathassék, melyben a modern cultur-nyelvek s a megkívánható egyéb szakudományok tanítása mellett, a szeminaryum növendékei a consulatusi s diplomatiail szolgálatra is kiképeztetést nyerhessenek; továbbá, hogy ezen szeminaryumban mutatózó szükség esetében, külföldről meghívott tanerők is alkalmaztatassanak.

— Bécsben e hó elején federalista-kongresszus volt, de eredmény nélkül. Ugy látszik, hogy a federalisták bemennek a birodalmi tanácsba, hogy legalább tiltakozzanak az alkotmány ellen.

— A katonai kinevezések még mindig folynak a hivatalos lapban. Ott olvassuk e következő sorokat is: Ő császári és apostoli királyi Felsége Gödöllőn 1873-ik évi október hó 20-án kelt legfelsőbb elhatározásával libói lovag Graf Edle tábornokot s az erdélyi VI-ik honvédkerület parancsnokát, jelen alkalmazásában megmaradás mellett, altábornagygyá legkegyelmebben kinevezni méltóztatott.

— A bécsi udvarnál János szász királyért nov. 1-től két hétig mély, aztán két hétig félgysz viseltek.

Pártunk házi ügyei.

(—) Nem csatlakoztunk, midőn reményünkkel fejezők ki a felett, hogy Vidliczkai Nyiregyháza országgyűlési képviselője választói felhívására akként nyilatkozik, miképp eddigi elvet serteletlenül maradnak.

Erdékes jelenség itt az is, hogy a választó polgárság nem nézi közönyösen, mint válogatják némelyek az „időt, módot és körülményt.”

Ime, Nyiregyházán a választók szolíták fel képviselőjüket, hogy mielőtt körülből elköszönnek, nyilatkozzék, mint fogja magát viselni a baloldali válsággal szemben? ő válaszolt.

A válasz megnyugtató volt. A Nyiregyházán megjelenő „Szaboles” következőleg adja vissza Vidliczkai nyilatkozatát: „En, ugymond, határozott program mellett, mely nem személyi (t. i. nem személyeket állít előtérbe) hanem tárgyiagos és elvi képviselői választástan, ezen programot és az abban foglalt elveket, bármí legkisebb változtatás nélkül vallom magam is. Ezen elvek alapján, ugymond, foglakok a fennálló kormány irényben ellenzéki állást az országgyűlésben: ezen állásomat nem vagyok hajlandó feladni, s megartatani azt még az esetben is, ha a kormány akár egészben, akár részben oly férfiből alakulna, kik eddig a baloldalhoz (az ellenzékhez) tartoztak; de a kormányom nem a baloldali elveket követnek és érvényesítenek. Képviselői állásomban nem a személy az irányadó; nem személyes tekintet; hanem az elv, a követett kormányzati rendszer. A Csernatonál által közelebb felvett kormányrajtusi kérdésről oda nyilatkozott, hogy mitán a baloldal az országgyűlésben nincs többségben: más részről pedig sem fejedelem, sem a többség avagy mostani miniszterium által kormányváltásra, vagy a kormányzásban részvetés fel nem szolított: nincs rá, ugymond, alkotmányos incidens, melynélfogva a felvett kérdést komoly vita tárgyává tenni lehetne avagy kellene: mert a párt, mint kisebbség, maga magát kormányra meg nem

— Mehetek én is ki a partra? — kérdeztől. — A partra? — csudálkozók mr. Anstey — én azt hittem, hogy önök soha sem mennék ki a szárazföldre. De jó, ha menni akar, ám menjen.

Chouchou azonnal ladikba szállt s megakodva egy nagy kosárral, a szárazföld felé evezett.

A mint a partra ért, tudakozódn kezdett, hogy mely uton indultak el az apród urak s mihelyt azt megtudta, azonnal lelkeszkadattól utának futott.

A három apród ezalatt még mindig haladt fölebb-fölebb a függő sziklacsuss fölé. Mit gondoltak ok e perczen a világgal! A csues megzemlédése s ha lehet a mélysebbe zudítás volt az egyedüli cél, mely most ifjú lelkeket hevítette. A hely igen magas volt: sokszor kelle pihenőt tartaniok. A nap, mint lángoló zsarát szikrázott a két mennyboltozaton s a szegény apródok már felútan egy el voltak tikkadva a hőség által, hogy ha pár csöppnyi vizik meg lett volna egy üvegben náluk, könnyen megpihentek volna itt örökre.

Végre egy barlangba értek. A fü minden további gondolkodás nélkül belépett.

Hús hely volt ez, a százasos sziklakörmagban. A nap nem filte át a barlang legét s a három ifjú igen jól talált magát benne.

Tandy, míg két társa a földön heverészt, körüljárta a barlangot s nem csekély örömeire egy kristályvízű hideg forrásra akadt, min ugy

képezi mind anyagi, mind szellemi fejlődésünknek legbiztosabb alapját. És most vegyük el a munkás kezéből az öt fentartó és tápláló kenyeret, mely ugyis soványan jutott ki neki az életben. — megszakad a munka, az ember éhben vadállattá fajul, s könnyen megfogható okoknál fogva képes a végtelentre menni.

Igen egyszerű dolog ez: az ember étellel táplálja magát; vegyük el valakinek ételét, akkor annak életét támadjuk meg. S így ne csudálkozzunk, ha az általunk így megtámadott nép saját élete megmentésére — olyan a milyen tegyvert ragad, s bennünket mint gyilkosokat semmisít meg az önmertés természetesen ösztönénél fogva.

Még szomorubb e kép, ha gondolóra veszünk, hogy a gömöri munkásnép nemcsak pénz, hanem igazságot is követelt. S azt sem talált.

Eláll az ember ezze ez óriásilag zilált viszonyok közepette.

Tehát nemcsak pénz, hanem igazság sincs már Árpád hónapban!

Az éhező nép kenyerért, és igazságért kiáltott, s mit nyert? Börtönt. Ime, a magyar igazságszolgáltatás az éhséget fogsággal csillapítja. Vajon van-e ez eljárásban a józan észnek legkisebb csillama is? Az ily bír megérdemelni, hogy hasonlóan fizessenek napi munkájáért; előbb éhezhetnék ki, aztán vetnék börtönre.

Mi a tanulatlan munkásosztálytól várunk méltányosságot. S mi így bánunk velök.

A vállalkozó szerint még az állam is hibás ez ügyben, mert a szerződésileg kikötött pénzt nem küldte meg neki a határidő lejártá után sem. E szerint a kormány nyakába esnek a hibának fő-sulya.

Nem kételkedünk, hogy minden oldalról gyors és elfogulatlan vizsgálattal diktatik ez ügyben.

Bűnhődjék a hibás, ha mindjárt maga Kerkápoly volna is az. A bíróság mutassa meg itt függetlenségét.

Siessünk a baj orvoslásával, mert utolsó dolog már az, midőn a munkásosztály „pénzt és igazságot” követel.

Ha nem tudunk is nekik pénzt adni, adjunk — igazságot!

— Budapest tisztújító közgyűlés e tegnapelőtt kezdetett meg. A folyó ügyek elintézésé után következett a szavazás a polgármesteri tisztség betöltésére. Az eredmény ez: beadott 348 szavazat, Kammermayer 197 szavazattal megválasztatott.

— Pénzügyi dolgok. A Bécsben folyó tárgyalásokról, melyek a pénzüválság megszűntését célozzák, még eddig keveset tudunk. A magyar kormány részéről Szlávi s Kerkápoly volt ott. Az osztrák kormányt Lasser, Prétis s Glaser képviselték. Az osztrák kormány a forgalmi értékek szaporítását akarja; a magyar kormány az államjegyek szaporítását ajánlja. Szlávi és Kerkápoly már haza érkeztek Bécsből. Bemélik, hogy a kormányok államjegyek kibocsátására határozzák el magukat s ennek összege 412 millióban van megállapítva.

TÁRCZA.

„VÉSZMADÁR.”

— Regény a tengerészleletről, három kötetben. — Írta a „Rockingham” szerzője. Fordította Kompolthy Tivadar.

— Első kötet. — II. rész.

Herbert sokszor gondolkodott azon, miként történik az, hogy valahányszor a három fiu valahová elküldözött, mindig Tandy választották szónokul. S mikor ugy gondolkodott, meggyőződött arról, hogy Darciét azért nem küldik, mert neki kedvezésből mindent megengednek, mit nem szeretnének is. Darby hangja tökéletesen oly csengő volt, mint nővére Nóráé. Ezt tudta Herbert nagyon jól, és ezért, de még már mert testvére volt Nórnak, szerető Darby-t nagyon.

Herbert visszatért a hajóra s a kapitányhoz ment. Az orvos is ott volt már. A beszéd tárgya az imént elszalasztott kirándulás volt. — Bizony esendes vidék ez: — kezdte a kapitány — ember és állattól egyaránt elhagyatott. De az ám, Herbert, hol vannak az apródok? Nem szeretem, ha szemem előtt nin-

felirat áll. Az „Elyve a keresk. miingyenlököt. haton nyitották meg

ska helységben (Bilakosságából na-

osta. lelkészé Hajna választatot meg. ési baloldali kör tart értekezletet.

ASÁG.

Ma a heti vásárgyobb behozatal s a terménykeresletetemberek sürgetésében tegnap délután megválasztották a közönséges 9.20—11 ft. rozst. zab 3.10—2.20 tengeri 3.40—6.00 kr. 1 zsák kő-káposzta 2—3—

let reformja tpejra hogy törvényben a jelzáradékos jogai: ezzel az azonnali megfizetésre köteleztek kőrn. — mentul csak izatla-gekent tekintendők is iparkodnak szível szemben elő-központi földhi-vításával elhatá-álta a banküzle-ozott alapszabály jelzálog üzletre

időközön: OLY.

AROLY.

enrik

szám alatt.)

győzelm mellett a különféle határ

áját

egy- és kétőles győzelmű jó tárgykörmű

fajat

lépését sarránczot ad a tulajdonos sa-akárak felügyelője

585 11—12

ó haszonbér-ber hó 31-kén mindennemű fogva — szá-együtt vagy általbocsátom.

Bernát, glós.

dó

nth, tulipán, g hagymák, Karoly fűszer-debreczenben, czeg-zán.

661 3—6

